

Pensionsmyndighetens lägesbild 2025

Felaktiga utbetalningar

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Innehåll

Pensionsmyndighetens lägesbild 2025	1
Förord	4
Sammanfattning	5
En omfattande utbetalningsverksamhet med små men betydelsefulla fel	5
De största riskkategorierna	6
Felen orsakas främst av förmånstagarna	6
Fortsatt utveckling	7
Regelverk och pågående översyn	7
Effekter av kontroller och krav på återbetalning	7
1. Inledning	8
1.1 Definition av felaktiga utbetalningar	9
1.2 Konstaterade och skattade felaktiga utbetalningar	10
2. Orsaker till felaktiga utbetalningar	12
2.1 Fel orsakade av Pensionsmyndigheten	12
2.2 Fel orsakade av förmånstagare	13
2.2.1 När uppstår felen?	15
2.3 Avsiktliga och oavsiktliga fel	15
2.4 Misstänkta bidragsbrott och bedrägerier	16
2.4.1 Kraftsamla mot organiserad brottslighet i välfärden	16
2.4.2 Statistik över polisanmälningar	17
3. De största riskkategorierna	20
3.1 Förmögenhet	20
3.1.1 Varför är detta en riskkategori?	20
3.1.2 Varför blir det fel och vad upptäcks?	21
3.1.3 Kontrollutredningar och polisanmälningar	21
3.2 Inkomster	22
3.2.1 Varför är detta en riskkategori?	22
3.2.2 Varför blir det fel och vad upptäcks?	22
3.2.3 Kontrollutredningar och polisanmälningar	22
3.3 Civilstånd	23
3.3.1 Varför är detta en riskkategori?	23
3.3.2 Varför blir det fel och vad upptäcks?	23
3.3.3 Kontrollutredningar och polisanmälningar	24
3.4 Pension från annat land	24
3.4.1 Varför är detta en riskkategori?	24
3.4.2 Varför blir det fel och vad upptäcks?	24
3.4.3 Kontrollutredningar och polisanmälningar	25
3.5 Bosättning utomlands och utlandsvistelse	25
3.5.1 Varför är detta en riskkategori?	25
3.5.2 Varför blir det fel och vad upptäcks?	25

3.5.3	Kontrollutredningar och polisanmälningar	26
3.6	Avliden förmånstagare	26
3.6.1	Varför är detta en riskkategori?	26
3.6.2	Varför blir det fel och vad upptäcks?	26
3.6.3	Kontrollärenden och polisanmälningar	27
4.	Vilka är återbetalningsskyldiga?	28
4.1	Kön, civilstånd och födelseland	28
4.2	Ålder och kön	30
4.3	Fördelning av återkrävda belopp	31
4.3.1	Fördjupning: förmånstagare med de största återkraven	32
4.4	Riskkategorier och antal förmåner	32
4.5	Tidigare utmätning	34
5.	Återbetalningsgrad	35
5.1	Riskkategori och återbetalningsgrad	35
5.2	Riskkategori och 100 procent återbetalningsgrad	36
6.	Rangordning av riskkategorier	37
7.	Kunskapsläget och förbättringsbehov	40
7.1	Riskkategorier	40
7.2	Fel orsakade av förmånstagarna	40
7.3	Fel orsakade av Pensionsmyndigheten	41
7.4	Behov av utveckling	41
8.	Åtgärder mot felaktiga utbetalningar	43
	Referenser	46
	Bilaga 1. Statistik	48

Förord

Pensionsmyndighetens uppdrag är att administrera och betala ut allmän pension samt ekonomiskt stöd i form bostadstillägg, äldreförsörjningsstöd samt efterlevandeförmåner. Myndigheten ska ge såväl generell som individuell information om hela pensionen samt informera om vilka faktorer som påverkar pensionens storlek och tydliggöra vilka konsekvenser olika val kan få för pensionen. Vidare ska myndigheten stärka pensionärer och pensionssparare som konsumenter inom pensionsrelaterade områden. I Pensionsmyndighetens uppdrag ingår att följa, analysera och förmedla ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle. Dessutom ska myndigheten säkerställa att felaktiga utbetalningar inte görs och motverka bidragsbrott.

Denna rapport ger en lägesbild över Pensionsmyndighetens felaktiga utbetalningar och beskriver de risker som genererar störst felaktiga belopp, såsom uppgifter och förhållanden rörande förmögenhet, inkomster, civilstånd, pension från annat land, bosättning utomlands och utlandsvistelse samt avlidna förmånstagare.

Rapporten har skrivits av Inger Johannisson (projektledare), Alexander Carneck, Katarina Eriksson, Johan Karlsson och Rosel Olofsson.

Stockholm, 25 mars 2026.

Kristian Seth

Analyschef, Pensionsmyndigheten

Datum:	2026-03-25
Dokumentbeteckning:	PID292205
Version;	V 1.0
Diariernr:	VER 2026-107

Sammanfattning

Pensionsmyndighetens största risker för felaktiga utbetalningar är kopplade till uppgifter om förmögenhet, inkomster, civilstånd, utländska pensioner, bosättning utomlands och utlandsvistelse samt utbetalningar till avlidna förmånstagare. Felen uppstår i hög grad under utbetalningstiden på grund av att förmånstagare inte anmäler ändrade uppgifter. Eftersom många förmåner betalas ut livsvarigt kan även mindre fel få stor ekonomisk påverkan över tid.

En omfattande utbetalningsverksamhet med små men betydelsefulla fel

Under 2025 betalade Pensionsmyndigheten ut 483 miljarder kronor till 2,3 miljoner pensionärer. Myndigheten identifierade felaktiga utbetalningar på sammanlagt 373 miljoner kronor under året. Samtidigt uppskattar myndigheten att de totala felaktiga utbetalningarna uppgick till närmare 1,6 miljarder kronor, vilket motsvarar cirka 0,32 procent av det totala utbetalade beloppet samma år.

Jämförelsen mellan identifierade och uppskattade felaktiga utbetalningar indikerar att det var omkring var fjärde felaktig utbetalning som upptäcktes under året. Eftersom många förmåner betalas ut livsvarigt kan även ett mindre fel få stor ekonomisk påverkan om de pågår under lång tid.

Risken för att felaktiga utbetalningar uppstår finns genom hela kedjan från intjänande av pensionsrätter tills en person beviljas en förmån och kan även uppkomma under utbetalningstiden. Därför arbetar myndigheten brett med flera olika åtgärder för att upptäcka och motverka felaktiga utbetalningar. Denna lägesbild är en del av myndighetens löpande arbete med att stärka kunskapen och vidareutveckla insatserna inom området.

Under de senaste åren har Pensionsmyndigheten intensifierat sitt arbete för att motverka felaktiga utbetalningar. Myndigheten har ökat kontrollinsatserna och fördjupat samverkan med andra myndigheter. Sammantaget har detta lett till att fler fel upptäcks, stoppas och i relevanta fall polisanmäls. Pensionsmyndigheten deltar även i regeringsuppdraget Kraftsamla mot organiserad brottslighet i välfärden, som syftar till att myndigheterna gemensamt stoppar felaktiga utbetalningar och oseriösa aktörer inom välfärdssystemen.

Samtidigt kvarstår det att endast en mindre del av de totala felaktiga utbetalningarna fångas upp.

De största riskkategorierna

I rapporten identifieras ett antal riskkategorier som bedöms leda till de största felaktiga utbetalningarna. Dessa kategorier är Förmögenhet, Inkomster, Civilstånd, Pension från annat land, Bosättning utomlands och utlandsvistelse samt Avliden förmånstagare.

Pensionsmyndigheten har god kännedom om vilka typer av uppgifter som kan vara felaktiga och därigenom generera felaktiga utbetalningar. För vissa kategorier, framförallt Bosättning utomlands och utlandsvistelse, är dock tillförlitlighet i skattningarna av omfattningen av de felaktiga utbetalningarna låg, samtidigt som möjligheten att upptäcka om en utbetalning är felaktig är begränsad. Det innebär att felaktiga utbetalningar inom dessa områden riskerar att pågå under lång tid utan att upptäckas, vilket gör dem särskilt allvarliga. Med förbättrat dataunderlag skulle myndigheten kunna göra säkrare skattningar och då skulle bedömningen av hur pass allvarliga riskkategorierna är kunna ändras.

Felen orsakas främst av förmånstagarna

Förmånstagarna bedöms orsaka merparten av de felaktiga utbetalningarna. En mindre andel av felen uppkommer redan vid ansökan, medan majoriteten uppstår under utbetalningstiden på grund av att förmånstagaren inte uppfyller sin skyldighet att anmäla ändrade förhållanden.

Pensionsmyndigheten har idag begränsad kunskap om förmånstagarnas bakomliggande motiv till felen; i vilken utsträckning är felen avsiktliga eller oavsiktliga och varför. Myndigheten behöver fördjupa sin kunskap om förmånstagarnas beteende inom detta område, eftersom åtgärder för att motverka olika typer av fel kan behöva genomföras med olika angreppssätt.

Att motverka att förmånstagarna orsakar avsiktliga fel är inte enbart en fråga om att minska felaktiga utbetalningar, utan även om att värna om förtroendet för Pensionsmyndigheten och välfärdssystemet i stort. Från skattebetalarnas perspektiv kan man anta att medvetet fusk ses som mer allvarligt än oavsiktliga fel som uppstår på grund av okunskap.

De fel som Pensionsmyndigheten står för är främst kopplade till att myndigheten inte omhändertar inkommande impulser och förmånstagarnas ändringsanmälningar i tid samt att garantipension inte omräknades till minimiförmån. Att åtgärda dessa fel och brister är i huvudsak inom myndighetens direkta kontroll, men möjligheterna att göra det begränsas av befintliga resurser.

Fortsatt utveckling

Denna rapport pekar på flera områden där Pensionsmyndigheten har begränsad kunskap om omfattningen av felaktiga utbetalningar och varför de uppkommer. Tillförlitligheten i skattningarna av omfattningen av de felaktiga utbetalningarna varierar och är låg för en del av riskkategorierna.

För att bättre kunna förebygga, upptäcka och åtgärda – och därigenom motverka – felaktiga utbetalningar behöver Pensionsmyndigheten stärka det långsiktiga kunskapsbyggandet om felaktiga utbetalningar. Det inkluderar att bättre förstå förmånstagarnas motiv och beteendemönster och kräver bland annat fördjupade analyser av avsiktlighet, återkrav, återbetalning och förmånstagarnas ekonomiska situation.

För att möjliggöra mer tillförlitliga analyser behövs förbättrade data och statistikföring avseende bland annat återkrav, återbetalning och uppföljning av kontroller. Det kan i vissa fall också kräva ett utökat samarbete med andra myndigheter. Det kan även krävas riktade kontroller för att öka kunskapen inom områden där den är bristfällig.

Regelverk och pågående översyn

Pensionsmyndigheten bedömer att en del av de felaktiga utbetalningarna har samband med regelverk som kan vara svåra för förmånstagare att överblicka och som kräver att flera olika uppgifter lämnas och återkommande uppdateras. Detta kan göra det svårt för enskilda att uppfylla sin uppgifts- och anmälningsskyldighet.

I början av 2025 lämnade Pensionsmyndigheten, på uppdrag av regeringen, förslag om regeländringar som skulle göra det möjligt att i större utsträckning automatiskt hämta uppgifter från andra aktörer, till exempel Skatteverket och tjänstepensionsbolag, och använda dem för att uppdatera förmånerna – utan att förmånstagarna själva behöver lämna dessa uppgifter. Regeringen har dessutom initierat en översyn av grundskyddet i pensionssystemet. En förenkling av regelverken kan göra det lättare för förmånstagarna att lämna korrekta uppgifter och därigenom minska risken för felaktiga utbetalningar.

Effekter av kontroller och krav på återbetalning

Under 2025 resulterade myndighetens åtgärder mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott i cirka 228 miljoner kronor i ställda återkrav. Myndighetens uppskattningar indikerar att kontrollverksamheten har förhindrat framtida felaktiga utbetalningar om cirka 507 miljoner kronor. Sammantaget rör detta sig om betydande belopp, totalt 735 miljoner kronor.

1. Inledning

Pensionsmyndigheten är en av Sveriges största utbetalande myndigheter. Att säkerställa korrekta utbetalningar är en central del av myndighetens uppdrag. Pensionsmyndigheten arbetar därför aktivt för att förebygga, minska och stoppa felaktiga utbetalningar, med målsättningen att rätt belopp når rätt person i rätt tid. Myndigheten bedriver ett kontinuerligt arbete för att motverka fel, både genom kontroller inför beviljande av förmåner och under utbetalningstiden, genom systemförbättringar och samverkan med andra myndigheter.

Rapporten sammanställer Pensionsmyndighetens samlade kunskap om felaktiga utbetalningar. Myndigheten för statistik över konstaterade felutbetalningar, men denna statistik ger inte en heltäckande bild av den faktiska omfattningen av felaktiga utbetalningar. Det beror på att myndighetens process för att upptäcka fel inte har en slumpmässig utformning. Därför utgör resultaten från de omfattningsstudier som myndigheten genomförde 2022 rapportens huvudsakliga underlag.¹ Dessa studier skattade den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, inom allmän pension samt inom efterlevandeförmåner (Pensionsmyndigheten 2023a, b och c), och kompletterades med en internrapport från samma år (Pensionsmyndigheten 2023d). Utöver omfattningsstudierna innehåller rapporten statistik över de polisanmälningar som myndigheten upprättat under 2018–2025, vilket skulle kunna ge en indikation på omfattningen av misstänkt uppsåt i de fall förmånstagarna har orsakat felaktiga utbetalningar. Rapporten redovisar dessutom statistik över vilka grupper av förmånstagare som krävs på återbetalning och de faktiska belopp som återbetalats.

Syftet med sammanställningen är att ge en övergripande lägesbild av felaktiga utbetalningar inom Pensionsmyndighetens förmåner och att stärka kunskapsunderlaget för strategiska prioriteringar. Rapporten:

¹ I rapporten refereras till de så kallade omfattningsstudierna som genomfördes 2022 på uppdrag av regeringen med stöd av förordning (2021:663) om arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen där uppdraget gick ut på att studera omfattningen av för mycket utbetald ersättning inom allmän pension, efterlevandepension samt inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Myndigheten genomförde även på eget initiativ en djupare analys av orsaken till de felaktiga utbetalningarna samt att resultatet gällande för lite utbetald ersättning presenterades.

- Beskriver de riskkategorier som genererar de största felaktiga utbetalningarna,
- Redovisar sammansättningen av förmånstagare som fått återkrav, uppdelat på olika grupper,
- Redovisar sammansättningen av förmånstagare som återbetalat felaktiga belopp, uppdelat på olika grupper,
- Rangordnar de beskrivna riskkategorierna,
- Belyser kunskapsläget på Pensionsmyndigheten avseende felaktiga utbetalningar.

Lägesbilden fokuserar på de riskkategorier i pensionsadministrationen som genererar störst felaktiga utbetalningar. Det är viktigt att understryka att urvalet av kategorier bygger på ett begränsat och delvis osäkert kunskapsunderlag om myndighetens felaktiga utbetalningar. De felutbetalningar som myndigheten upptäcker speglar i stor utsträckning vilka typer av fel som myndigheten kontrollerar, snarare än den faktiska omfattningen av fel. De riskkategorier som behandlas i rapporten och de uppskattningar som redovisas ska därför ses som en preliminär avgränsning baserad på det som i nuläget framstår som mest relevanta att belysa, och inte uppfattas som en slutgiltig eller som en komplett bild. Det pågår flera utvecklingsarbeten inom myndigheten för att förbättra kunskapen om felaktiga utbetalningar, bland annat uppdateras omfattningsstudierna vilka kommer att redovisas under hösten 2026. Resultaten av dessa arbeten kan komma att revidera och förtydliga myndighetens bild av riskkategorierna och omfattningen av de felaktiga utbetalningarna.

1.1 Definition av felaktiga utbetalningar

Med felaktiga utbetalningar avses i rapporten sådana utbetalningar från välfärdssystemen som sker trots att villkoren för att ta del av ersättningen inte är uppfyllda (2§ förordningen [2021:663] om arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen). De situationer där förmånstagaren uppfyller villkoren men utbetalningen har, av någon anledning, blivit för hög innefattas även i begreppet.

Alla utbetalningar som överensstämmer med förordningens definition är att betrakta som felaktiga utbetalningar. Det innebär att även medel som har utbetalats och därefter återkrävts på grund av att fel har upptäckts ingår i definitionen av felaktiga utbetalningar. Detta gäller oberoende av om en del av de återkrävda medlen har återbetalats till staten.

I rapporten, liksom i omfattningsstudierna 2022, omfattar begreppet felaktiga utbetalningar inte situationer där utbetalat belopp är för lågt.

1.2 Konstaterade och skattade felaktiga utbetalningar

Pensionsmyndigheten betalade ut 483 miljarder kronor i pensioner och ekonomiskt stöd under 2025. Av detta belopp har myndigheten konstaterat att 0,08 procent betalades ut felaktigt, vilket uppgick till 373 miljoner kronor, se Tabell 1. De största konstaterade felaktiga utbetalningarna i kronor avser bostadstillägg, medan äldreförsörjningsstödet har störst felaktigheter i förhållande till utbetalt belopp.

Tabell 1 : Konstaterade felaktiga utbetalningar, totalt och per förmån, i tusen kronor och som andel av totalt utbetalat belopp, i procent, 2025

Förmåner	Konstaterade felaktiga utbetalningar, tusen kronor	Andel konstaterade felaktiga utbetalningar av totalt utbetalt belopp inom förmånen, procent
Bostadstillägg till pensionärer	209 043	1,51
Garantipension till allmän pension	113 174	0,35
Allmän pension inklusive premiepension	19 831	0,00
Äldreförsörjningsstöd	24 721	1,58
Efterlevandepension till barn	2 460	0,22
Efterlevandepension till vuxna	3 921	0,05
Totala konstaterade felaktiga utbetalningar	373 150	0,08

Källa: Pensionsmyndighetens årsredovisning 2025. Not: Statistiken baseras på konstaterade felaktiga utbetalningar i handlagda återkrav och i uppräknade felutbetalningar i avslutade förmånsärenden.

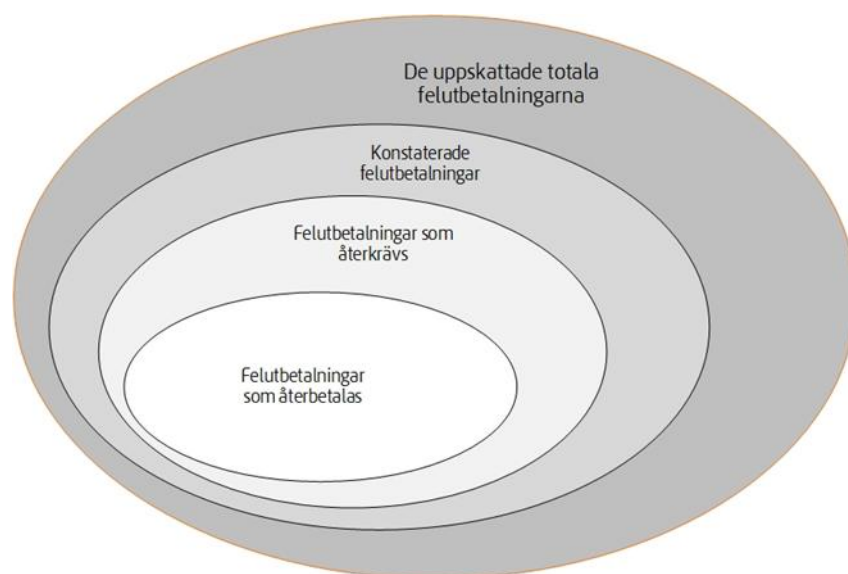
Beloppet för de totala felaktiga utbetalningarna beräknas uppgå till närmare 1,6 miljarder kronor. Detta belopp motsvarar cirka 0,32 procent av det totala utbetalade beloppet under 2025. Pensionsmyndighetens egna beräkningar visar samtidigt att endast 24 procent av de uppskattade totala felutbetalningarna upptäcktes under 2025.²

Jämfört med 2023 och 2024 har upptäcktsgraden av felaktiga utbetalningar ökat, från 16 respektive 23 procent.

² Källa: Pensionsmyndighetens årsredovisning för 2025, tabell 32. Myndigheten upptäcker 24 procent av de totala skattade felutbetalningarna.

Figur 1 är en schematisk bild som illustrerar dels de kategorier av felaktiga utbetalningar som rapporten använder, och att konstaterade felaktiga utbetalningar, belopp som återkrävs och belopp som faktiskt betalas tillbaka är olika delmängder av det skattade totala felaktiga utbetalade beloppet. Notera att figuren inte anger de faktiska proportionerna mellan de olika kategorierna.

Figur 1 : Schematisk beskrivning av sambandet mellan olika uppgifter om felaktiga utbetalningar – från uppskattade till återbetalda belopp

2. Orsaker till felaktiga utbetalningar

Pensionsmyndigheten arbetar löpande med att motverka felaktiga utbetalningar. I det arbetet är det av vikt att identifiera vem som orsakar felet för att myndigheten ska kunna angripa problemet på rätt sätt, eftersom olika typer av fel kan kräva olika typer av åtgärder. För att få en överblick över felens fördelning tar myndigheten fram statistik över hur stor andel av de konstaterade felaktiga utbetalningarna som kan hänföras till förmånstagarna respektive myndigheten. Motsvarande indelning användes även i de empiriska analyserna inom omfattningsstudierna 2022.

2.1 Fel orsakade av Pensionsmyndigheten

Fel kan uppstå på grund av brister i Pensionsmyndighetens handläggning, exempelvis om ärenden inte utreds tillräckligt, felaktiga uppgifter registreras eller anmälningar om ändrade förhållanden inte hanteras i tid. Samtidigt är de fel som kan hänföras till Pensionsmyndigheten sådana som myndigheten själv kan påverka genom sina processer, rutiner och fördelning av resurser.

Av de konstaterade felaktiga utbetalningarna 2025 uppgick de fel Pensionsmyndigheten orsakat till 40 procent av det konstaterade felaktigt utbetalade beloppet, se Tabell 2.

Tabell 2 : Andel konstaterade felutbetalningar orsakade av Pensionsmyndigheten, i procent av konstaterade felaktiga utbetalningar

Förmåner	2025
Andel felutbetalningar orsakade av Pensionsmyndigheten	40
Bostadstillägg till pensionärer	28
Garantipension till allmän pension	58
Allmän pension inklusive premiepension	91
Äldreförsörjningsstöd	25
Efterlevandepension till barn	43
Efterlevandepension till vuxna	40

Källa: Pensionsmyndighetens årsredovisning 2025. Not: Statistiken baseras på konstaterade felaktiga utbetalningar i handlagda återkrav och i uppräknade felutbetalningar i avslutade förmånsärenden.

Noterbart är även att Pensionsmyndigheten orsakar flest fel av de konstaterade utbetalningarna inom kategorin allmän pension, se Tabell 1. Även om den andelen är hög så utgör den en låg andel av de totala konstaterade felaktiga utbetalningarna. Möjligheten för individer att påverka felaktiga utbetalningar inom dessa förmåner

är mycket begränsad, eftersom myndighetens beslut om utbetalningar bygger på underlag om intjänade pensionsrätter.

Som tidigare nämnts ger de konstaterade felutbetalningarna inte en heltäckande bild av den faktiska omfattningen av felaktiga utbetalningar. Det beror på att myndighetens process för att upptäcka fel inte har en slumpmässig utformning. Därför utgör resultaten från de omfattningsstudier som myndigheten genomförde 2022 rapportens huvudsakliga underlag. Resultatet av skattningarna i omfattningsstudierna 2022 visar att Pensionsmyndigheten står för en mindre del av de totala felaktiga utbetalningarna, förutom avseende garantipensionen.

Statistiken över konstaterade felaktiga utbetalningar visar inte när felen uppkommer, vilket omfattningsstudierna däremot undersökte. Inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd berodde majoriteten av felen på att inkomna anmälningar från förmånstagarna om ändrade förhållanden inte hade omhändertagits i tid, trots att dessa förändringar kunde påverka rätten till förmånen eller reducera förmånsbeloppet. Inom garantipensionen berodde samtliga fel på att förmånen inte var omräknad till minimiförmån.³ Inom garantipensionen orsakade myndigheten endast 25 procent av antalet felutbetalningar men av de skattade totala felutbetalningarna av garantipensionen stod detta fel för nästan hälften av det felutbetalda beloppet.⁴

2.2 Fel orsakade av förmånstagare

Enligt socialförsäkringsbalken är den enskilde förmånstagaren skyldig att anmäla ändrade förhållanden. Om anmälan inte sker i tid uppstår risk för felaktiga utbetalningar. För att illustrera de olika typerna av felaktiga utbetalningar utgår Pensionsmyndigheten från den så kallade Compliance-pyramiden,⁵ se Figur 2. Den påvisar skärningar av olika typer av felaktiga uppgifter och utbetalningar som förekommer inom välfärdssystemet.

³ EU-förordning 883/2004 artikel 58.

⁴ Inom garantipension kontrollerades enbart ärenden utifrån risken att uppgift om pension från annat land saknades eller var felaktig.

⁵ SOU 2020:35. Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Figur 2 : Compliance-pyramiden

Pyramiden pekar på att det finns olika orsaker och motiv bakom felaktigheterna. Beroende på orsaken eller motivet bör felaktigheterna bemötas på olika sätt. Bidragsbrott riktas mot de statliga myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor som betalar ut bidrag, ersättningar och pensioner till enskild person. Bidragsbrott och organiserad välfärds kriminalitet kan bidra till en urholkad legitimitet av socialförsäkringen och blir därmed systemhotande. Pyramiden illustrerar att de flesta fel är oavsiktliga och att antalet fel minskar när det brottsliga uppsåtet ökar.

Statistiken över konstaterade felaktiga utbetalningar i Tabell 2 indikerar att förmånstagarna står för 73 procent av de upptäckta felaktiga utbetalningarna under 2024. Det är i linje med omfattningsstudierna 2022, där skattningarna visade att förmånstagarna orsakade totalt sett den största delen av de felaktigt utbetalade beloppen. Inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, inkomstpensionstillägg⁶ och efterlevandeförmåner orsakade förmånstagarna merparten av felen. Inom garantipensionen⁷ var andelen något lägre då förmånstagarna stod för något mer än hälften av de felaktiga utbetalningarna. Sammantaget är andelen felaktiga utbetalningar som kan hänföras till förmånstagarna hög för samtliga förmåner som studerades empiriskt.

⁶ Inom inkomstpensionstillägget kontrollerades enbart ärenden utifrån risken att uppgift om pension från annat land saknades eller var felaktig.

⁷ Inom garantipension kontrollerades enbart ärenden utifrån risken att uppgift om pension från annat land saknades eller var felaktig.

2.2.1 När uppstår felen?

Felutbetalningar som orsakats av förmånstagare kan uppstå vid ansökningstillfället genom att förmånstagaren lämnat felaktiga uppgifter eller inte uppfyllt sin uppgiftsskyldighet. Felen kan även uppstå efter att förmånerna beviljats genom att förmånstagare inte uppfyller sin anmälningsskyldighet.

I omfattningsstudierna 2022 framkom att endast en liten del av felen, inom kategorin fel orsakade av förmånstagarna, hade uppstått redan vid ansökningstillfället till följd av att den sökande lämnat felaktiga uppgifter.¹ Det finns dock en osäkerhet om när de faktiska felen uppstod inom förmånerna bostadstillägg, äldreförsörjningsstöd och garantipensionen. Det beror på att Pensionsmyndigheten enbart kontrollerade aktuella uppgifter och inte i någon större utsträckning utredde när felet uppstått. Även om det finns en osäkerhet i redovisningen indikerar detta att det är först efter att en förmån har beviljats och börjat utbetalas som det stora flertalet felaktiga utbetalningar uppstår.

Omfattningsstudierna 2022 visade att uteblivna anmälningar om ändrade förhållanden var den dominerande orsaken till felaktiga utbetalningarna inom bostadstillägg, äldreförsörjningsstöd, garantipension och efterlevandeförmåner. För inkomstpensionstillägget registrerades alla fel orsakade av förmånstagaren i kategorin ej anmälda förändringar, vilket gör siffran missvisande hög.

Utmaningen med att förmånstagarna inte uppfyller sin uppgiftsskyldighet förekommer inom samtliga förmåner, men det är inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd som det har genererat störst andel felaktiga utbetalningar.

2.3 Avsiktliga och oavsiktliga fel

Som tidigare beskrivits i kapitel 2.2 kan det finnas olika motiv och orsaker bakom de fel som orsakats av förmånstagare. Figur 2 visar att de allra flesta fel är oavsiktliga men att det också finns fel som orsakats med avsikt att tillförskansa sig mer pengar. Pensionsmyndigheten har i dagsläget begränsad kunskap om hur stor del av de felaktiga utbetalningarna som är avsiktliga.

Många av förmånernas regelverk är komplexa vilket gör det svårt för sökande och förmånstagare att förstå vilka uppgifter som påverkar förmånerna. Inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd är till exempel inkomstuppgifterna framåtsyftande, förmögenhetsuppgifter historiska och bostadskostnader samtida. Dessutom kan en sökande/förmånstagare ha svårt att ta tillvara sina rättigheter och uppfylla sina skyldigheter på grund av ålder och hälsa. I många fall inhämtar Pensionsmyndigheten uppgifter direkt från källan, vilket kan göra det svårt för

förmånstagarna att veta vilka uppgifter det är som behöver anmälas. Detta skulle kunna tala för att många av de förändringar som inte anmäls är oavsiktliga. Samtidigt är Pensionsmyndigheten medveten om att det också finns felaktiga utbetalningar som är avsiktliga. Myndigheten har dock begränsad kunskap kring förmånstagarnas motivation att begå bidragsbrott.

2.4 Misstänkta bidragsbrott och bedrägerier

Pensionsmyndighetens arbetar brett med brottsförebyggande insatser, vilket beskrivs myndighetens rapport *Pensionsmyndighetens arbete mot bidragsbrott och bedrägeri 2018–2025*.⁸ I det arbetet ingår att Pensionsmyndigheten deltar i myndighetsöverskridande samarbeten för att motverka felaktiga utbetalningar och brottslighet riktad mot välfärdssystemen.

Från och med 1 januari 2025 har Pensionsmyndigheten fått i uppdrag av regeringen att ingå i den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet.⁹

De samverkande myndigheterna ska gemensamt bekämpa den organiserade brottsligheten genom brottsförebyggande åtgärder, administrativa åtgärder, exekutiva åtgärder, lagföring och återtagande av brottsvinster.

Pensionsmyndigheten deltar även i regeringsuppdraget att *Kraftsamla mot organiserad brottslighet i välfärden* tillsammans med sju andra myndigheter, vilket beskrivs närmare nedan i avsnitt 2.4.1.

Pensionsmyndigheten ska upprätta polisanmälan när det finns misstanke om bidragsbrott eller bedrägeri avseende de förmåner som myndigheten administrerar enligt socialförsäkringsbalken. Nedan i avsnittet redovisas statistik över de polisanmälningar som Pensionsmyndigheten har gjort under perioden 2018–2025.

2.4.1 Kraftsamla mot organiserad brottslighet i välfärden

Regeringsuppdraget beslutades av regeringen den 28 maj 2025 och riktas till åtta myndigheter.¹⁰ Förutom Pensionsmyndigheten omfattas Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, IVO, Polismyndigheten och Skatteverket.

Syftet med uppdraget är att intensifiera myndigheternas gemensamma arbete mot organiserad brottslighet och den kriminella ekonomin i välfärdssystemen. Fokus

⁸ Pensionsmyndigheten (2026), Pensionsmyndighetens arbete mot bidragsbrott och bedrägeri 2018–2025: Beskrivning och analys, VER 2025-313.

⁹ Pensionsmyndigheten är en av 14 samverkande myndigheter, därtill finns det 13 nätverksmyndigheter. Innan den 1 januari 2025 var Pensionsmyndigheten en nätverksmyndighet.

¹⁰ Kraftsamla mot organiserad brottslighet i välfärden, Diarienummer: S2025/01085.

ligger på områden där risken för välfärdsbrott bedöms vara hög, såsom socialförsäkringen, hälso- och sjukvården, tandvården, socialtjänsten och arbetsmarknadspolitiska stöd. Bakgrunden till att just dessa myndigheter ingår är att de tillsammans täcker flera centrala delar av välfärdssystemen: utbetalande myndigheter (Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Pensionsmyndigheten), kontroll- och tillsynsmyndigheter (IVO), ekonomisk och bolagsrelaterad kontroll (Skatteverket och Bolagsverket) samt brottsbekämpande myndigheter (Polismyndigheten och Ekobrottsmyndigheten). Uppdraget innebär bland annat att kontrollera personer och företag med koppling till organiserad brottslighet, snabbare stoppa felaktiga utbetalningar eller ersättningar och stänga ute oseriösa aktörer. Arbetet delredovisas till regeringen den 30 april 2026 och slutredovisning sker i september 2027.

Polismyndighetens lägesbild över aktiva gängkriminella i Sverige omfattar 17 500 personer. Populationen har sorterats för att möjliggöra riktade kontroller utifrån respektive myndighets ansvarsområde och tillsynsuppdrag. En genomgång av denna population visar att cirka 170 personer återfinns som förmånstagare i Pensionsmyndighetens register under 2025. Förekomst i populationen innebär inte att rätt till ersättning saknas – det avgörs av villkoren i socialförsäkringsbalken och vad som är möjligt att utreda och visa. För dessa cirka 170 personer utgick utbetalningar från Pensionsmyndigheten under 2025 med i genomsnitt cirka 7 500 kronor per månad, vilket totalt motsvarar drygt 12 miljoner kronor på helårsbasis. Uppgifterna innebär inte att felaktiga utbetalningar eller brott har konstaterats, utan utgör ett underlag för fortsatt analys inom ramen för uppdraget.

2.4.2 Statistik över polisanmälningar

Pensionsmyndigheten har årligen genomfört mellan 1 200 och 2 800 kontrollutredningar vid misstanke om brott under 2018–2025, vilket har resulterat i sammanlagt 1 226 polisanmälningar.¹¹ Tabell 3 visar att antalet årliga anmälningar ökade markant under perioden 2018–2024, från 44 till 382, för att därefter minska till 222 under 2025. Det totala belopp som myndigheten återkräver per år har ökat markant efter det att myndighetens kontrollenhet utökades 2019 med fler medarbetare. Minskningen under 2025 förklaras att resurser tillfälligt omfördelats till arbete med slumpmässiga kontroller inom bostadstillägg.

¹¹ Pensionsmyndighetens årsredovisningar för åren 2018–2025.

Tabell 3 : Antal polisanmälningar och belopp för återbetalning i anmälningarna

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antal polisanmälningar	44	51	95	113	138	180	382	222
-varav med krav på återbetalning	38	41	87	110	132	179	376	221
Totalt belopp som återkrävs i anmälningarna, tkr	4 817	7 130	20 993	26 849	30 157	32 484	82 945	48 320

Källor: Pensionsmyndighetens årsredovisningar för åren 2018–2024 och Pensionsmyndighetens ärendehanteringssystem W3D3.

Av de 222 polisanmälningar som upprättades 2025 baserades 66 polisanmälningar på ärenden som uppmärksammas genom det myndighetsöverskridande samarbetet mot felaktiga utbetalningar och mot organiserad brottslighet.

2.4.2.1 Antal åtal och fällande domar

Tabell 4 visar att de flesta polisanmälningar läggs ned utan åtal men att de flesta ärenden som leder till åtal leder till fällande dom, av totalt 50 åtal har 44 resulterat i fällande dom. Det låga antalet åtal och fällande domar har inte motsvarat ökningen i antal polisanmälningar. Det återstår att se om det är en utebliven eller fördröjd ökning, det vill säga om en ökning sker först om ett par år i och med att Polisens handläggningstid för polisanmälningar ibland kan sträcka sig över flera år.

Tabell 4 : Antal polisanmälningar, åtal, domar och belopp för återbetalning

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antal polisanmälningar	44	51	95	113	138	180	382	222
Antal åtal	0	4	2	5	6	2	6	25
Antal fällande domar	0	4	2	4	4	1	4	23
-Summan av beloppen för återbetalning i samtliga fällande domar, tkr	0	476,5	200,2	91,5	261,7	98,2	919,9	2 774,4

Källor: Pensionsmyndighetens årsredovisningar för åren 2018–2025 och myndighetens ärendehanteringssystem W3D3.

Not 1: Polisens handläggning av en anmälan kan sträcka sig över ett eller flera årsskiften innan polisen avslutar ärendet. Det går därför inte att utläsa i tabellen hur många av anmälningarna som går till åtal under ett givet år.

Not 2: Det föreligger en viss fördröjning mellan tidpunkten då polis, åklagare eller domstol fattar beslut och då besluten når Pensionsmyndigheten.

2.4.2.2 Pensionsmyndighetens anledning till polisanmälan

Den vanligaste anledningen till att Pensionsmyndigheten gör en polisanmälan är att det finns misstanke om att förmånstagaren inte har varit bosatt i Sverige, eller vistats längre tid än tillåtet utomlands, samtidigt som hen uppburit förmåner som kräver bosättning i Sverige, se kolumnen Utlandsvistelse i Tabell 5 nedan.

Förmånerna efterlevandestöd, garantipension till omställningspension och förlängd omställningspension, garantipension till pensionärer födda 1938 eller senare, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd ställer krav på att förmånstagaren är bosatt i Sverige under utbetalningstiden.

Tabell 5 : Antal polisanmälningar och belopp för återbetalning uppdelade på Pensionsmyndighetens anledningar till anmälan, 2018–2025

	Avliden förmåns- tagare	Bosättnings- förhållanden	Efter- levande	Förmög- enhet	Inkomst- förhåll- anden	Utlands- vistelse	Utländsk pension
Antal polisanmälningar	56	205	20	27	309	502	80
Belopp för återbetalning, totalt, tkr	14 504	33 190	850	4 212	30 406	147 141	13 337
Belopp för återkrav, median, tkr	210	117	38	112	92	221	166

Källa: Pensionsmyndighetens datalager Pedal. Not 1: Det saknas uppgift om anmälningsanledning för 19 polisanmälningar och de ingår inte i tabellen. Det totala beloppet för återbetalning för dessa anmälningar uppgår till 6,3 miljoner kronor och medianen för beloppet för återbetalning är cirka 257 000 kronor.

Not 2: Med avliden förmånstagare som anledning till polisanmälan menas att Pensionsmyndigheten misstänker att förmånstagaren har avlidit men att anhöriga inte har meddelat det till myndigheten i syfte att förmånsutbetalningarna ska fortsätta.

Not 3: Utländsk pension som anledning till polisanmälan menas att förmånstagaren avsiktligt inte uppger för myndigheten att hen uppbär pension från utlandet. Utländsk pension är en inkomst som påverkar garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd.

Den näst och tredje vanligaste orsaken till polisanmälan är att myndigheten misstänker att förmånstagaren avsiktligt har lämnat oriktiga uppgifter om sina inkomstförhållanden respektive om sin boendesituation, vilka är centrala uppgifter för att Pensionsmyndigheten ska kunna fatta rätt beslut om förmånsbeloppen för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Ett exempel är att förmånstagaren har arbetsinkomster utan att anmäla det och därför beviljas ett för högt förmånsbelopp.

3. De största riskkategorierna

Risken för felaktiga utbetalningar finns genom hela kedjan från intjänande av pensionsrätter tills en person beviljas en förmån och kan även inträffa under hela utbetalningstiden. Eftersom många förmåner är livslånga kan även mindre fel få stor ekonomisk påverkan om de pågår under lång tid. De tidigare omfattningsstudierna från 2022 pekade ut flera kategorier inom vilka det finns risk för felaktiga utbetalningar. Vissa kategorier omfattar flera förmåner, andra är förmånsspecifika men genererade stora felaktiga utbetalningar, inom vissa kategorier är kontrollerna få och kunskapsläget begränsat. Pensionsmyndigheten har valt redovisa de riskkategorier som i nuläget framstår som mest relevant att belysa. De kategorier som behandlas här ska därför inte uppfattas som en slutgiltig eller komplett bild, utan som en preliminär avgränsning.

Utifrån omfattningsstudierna 2022, kontrollutredningar och konstaterade felutbetalningar pekar Pensionsmyndighetens analyser på att följande sex riskkategorier genererar de största felaktiga utbetalningarna:

- Förmögenhet
- Inkomster (exklusive pension från annat land)
- Civilstånd
- Pension från annat land
- Bosättning utomlands och utlandsvistelse
- Förmånstagare avliden

I följande avsnitt motiveras och beskrivs respektive kategori.

3.1 Förmögenhet

3.1.1 Varför är detta en riskkategori?

Risken för felutbetalning kopplat till förmögenhet är förmånsspecifik för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. De största konstaterade felaktiga utbetalningarna återfinns inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, se tabell 1. Detta var även något som framkom i omfattningsstudierna 2022. I den interna rapport som gjordes utifrån resultatet i omfattningsstudierna framkom att mer än

hälften av de felutbetalningarna i kontrollen av bostadstillägg kunde härledas till felaktiga uppgifter om förmögenhet.¹²

3.1.2 Varför blir det fel och vad upptäcks?

Felutbetalning kan uppstå genom felaktiga eller oredovisade uppgifter om exempelvis pengar på konton, värdepapper, kapitalförsäkringar, bostadsrättsinnehav och tillgångar i utlandet.

Fel uppstår främst när:

- Myndigheten inte har kännedom om att förmögenhet finns
- Förmånstagaren inte anmäler att hen erhållit en förmögenhet
- Förmånstagaren inte anmäler förändringar i förmögenhet över tid

Idag saknar Pensionsmyndigheten löpande kontroller gällande förmögenhet. Ansvaret för att förmögenhetsuppgifterna är korrekta ligger på förmånstagaren genom anmälningsskyldigheten.

3.1.3 Kontrollutredningar och polisanmälningar

Det finns kontrollärenden kopplade till fel i förmögenheten. Dessa utgör dock en väldigt liten del av antalet kontrollärenden avslutade under 2025. Det är i regel enbart den enskilde som har kännedom om hen har en förmögenhet. Det kan vara en förklaring till varför det är få ärenden kopplade till förmögenhet som blir föremål för kontrollutredning via Pensionsmyndighetens e-tjänst för mottagande av underrättelser och tips om felaktiga utbetalningar.

Av samtliga polisanmälningar som Pensionsmyndigheten gjorde under 2025 står ärenden kopplade till förmögenhet enbart för en väldigt liten del. Det kan i sin tur bero på att det är svårt för Pensionsmyndigheten att upptäcka ärenden som utgör underlag för kontrollutredning. Under åren 2018 – 2024 har 25 polisanmälningar upprättats till följd av felaktiga uppgifter kring förmögenhet, varav tre hittills har lett till fällande dom. Detta ger en andel om 12 procent, vilket är högst bland de alla andra riskkategorierna, förutom inkomstförhållanden.

¹² För att studera hur själva felutbetalningarna i kronor inom bostadstillägg fördelar sig över kategorierna inkomster, tillgångar och bostadskostnad i beslutsunderlagen har medarbetare vid analysavdelningen simulerat bostadstillägget, se Omfattningsstudier – internrapport, VER 2023-114.

3.2 Inkomster

3.2.1 Varför är detta en riskkategori?

I den interna rapport som gjordes utifrån resultatet i omfattningsstudierna 2022 framkom att förändring av inkomst var en av de vanligaste orsakerna till felutbetalningar inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Riskkategorin är endast gällande för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd och avser alla inkomster som påverkar förmånerna, förutom pension från annat land, vilken redovisas som en separat riskkategori i rapporten.

3.2.2 Varför blir det fel och vad upptäcks?

Felutbetalning kan uppstå genom felaktiga eller oredovisade uppgifter. Inkomsterna kan till exempel vara svensk tjänstepension, privat pension, näringsverksamhet, inkomster från Försäkringskassan och/eller arbetsinkomst som sökande eller medsökande har.

Fel förekommer när:

- Myndigheten inte har kännedom om att en inkomst finns
- Förmånstagaren inte anmäler att hen erhåller en ny inkomst
- Förmånstagaren inte anmäler att en inkomst ökat

Myndigheten har löpande kontroller avseende inkomster, till exempel görs en årlig maskinell omräkning av tjänstepensioner vid de anslutna livförsäkringsbolagen.¹³ Pensionsmyndigheten gör även en årlig efterkontroll mot taxerad inkomst inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, så kallad PAX-kontroll. Kontrollen innebär att det görs en jämförelse mellan de inkomster som utgjort grund för förmånstagarens senaste beslut om bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, och Skatteverkets beslutade taxering för det inkomstår som kontrolleras. Samtliga ärenden som faller ut i kontrollen kontrolleras dock inte, främst beroende på resursåtgången.

3.2.3 Kontrollutredningar och polisanmälningar

Av de kontrollutredningar som avslutades under 2025 avsåg en relativt liten del ärenden gällande inkomstförhållanden.¹⁴ Av samtliga polisanmälningar som gjordes

¹³ Gäller för samtliga förmånstagare där Pensionsmyndigheten har kännedom om att förmånstagaren har en tjänstepension vid ett anslutet livförsäkringsbolag.

¹⁴ I denna beräkning ingår inte kontrollärenden som initierats via PAX-efterkontroll.

under 2025 utgör dock inkomstförhållanden drygt en femtedel. En relativt hög andel av dessa kontrollärenden leder alltså till en polisanmälan.

Andelen polisanmälningar som avsåg felaktiga inkomstuppgifter mellan åren 2018–2024 som ledde till fällande dom var 13,2 procent, vilket är högt relativt de andra riskerna.

3.3 Civilstånd

3.3.1 Varför är detta en riskkategori?

Denna kategori omfattar flera förmåner då civilståndet påverkar storleken på tilläggspension, garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. För vissa efterlevandeförmåner¹⁵ påverkas även rätten till förmån av den enskildes civilstånd. I riskkategorin innefattas även SFA-civilstånd¹⁶, efterlevandeförmånerna påverkas dock inte av detta. Inom förmånerna bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd påverkas även förmånerna av ett samboskap, då sambor ska likställas med makar.

Risk för felaktiga uppgifter om civilstånd gäller främst för utlandsbosatta, men bedömning av civilstånd utifrån boendeförhållanden är en risk även för bosatta i Sverige.

3.3.2 Varför blir det fel och vad upptäcks?

Civilstånd utreds i samband med ansökan om förmån vid Pensionsmyndigheten i de fall civilståndet har en påverkan på förmånen. Under utbetalningstiden får Pensionsmyndigheten löpande uppgifter om ändrade civilstånd från Skatteverket om förmånstagaren är bosatt i Sverige, såsom att en person gifter sig eller skiljer sig. I de fall en person blir sambo, och i vissa fall därigenom ska likställas med gift, är det upp till den enskilde att anmäla en sådan förändring. Det kan förekomma att en förmånstagare inte meddelar att den är sambo, och i vissa fall därmed ska likställas med gift, eftersom förmånen kan reduceras eller i vissa fall, helt dras in. I de fall en förmånstagare har bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd får myndigheten löpande uppgifter om någon folkbokför sig på förmånstagarens adress, något som kan föranleda en civilståndsutredning.

Fel uppstår genom att:

¹⁵ Förlängd omställningspension, garantipension till förlängd omställningspension, änkepension och garantipension, änkepension, förlängd omställningslivränta samt änkelivränta.

¹⁶ Socialförsäkringsadministrationscivilstånd (SFA-civilstånd) innebär att inom socialförsäkringen kan en person betraktas ha ett annat civilstånd än det juridiska vid beräkning av en förmån. Exempelvis ett gift par som inte sammanbor kan beräknas som SFA-civilstånd ogift i pensionshänseende.

- En felaktig bedömning av SFA-civilstånd görs
- Myndigheten inte får kännedom om att en förmånstagare gift sig utomlands
- Myndigheten inte får kännedom om att förmånstagare flyttat ihop med tidigare make eller maka eller person denna har/har haft gemensamma barn med¹⁷
- En sambo räknas som en inneboende.

3.3.3 Kontrollutredningar och polisanmälningar

Hur många kontrollutredningar som beror på civilstånd har Pensionsmyndigheten svårt att uttala sig om. Det beror på att myndigheten inte har en ärendekategori för civilstånd vid upprättande av kontrollutredningar utan kategoriserar dessa ärenden under boendeförhållanden. I ärenden som är kategoriserade under boendeförhållanden finns även andra felkällor.

3.4 Pension från annat land

3.4.1 Varför är detta en riskkategori?

Pension från annat land påverkar storleken på de bosättningsbaserade förmånerna¹⁸ samt inkomstpensionstillägget. Risken för felaktiga utbetalningar beroende på fel gällande pension från annat land är därmed gällande för flera förmåner. I omfattningsstudierna 2022 framkom att cirka 30 procent av de som uppbär garantipensionen fick ett belopp som var för högt. Inom inkomstpensionstillägg var motsvarande siffra 14 procent.¹⁹

3.4.2 Varför blir det fel och vad upptäcks?

Det är framförallt förmånstagarna själva som har vetskap om de arbetat utomlands och därmed tjänat in till pensionsrätt i ett land eller redan uppbär pension från annat land. Därför finns en skyldighet att uppge sådana uppgifter vid ansökningstillfället och då pensionsbeloppet höjs. Inom EU/EES/Schweiz finns ett elektroniskt system för att utbyta information mellan medlemsländerna i enskilda ärenden.²⁰ Det saknas dock system för att kunna utbyta information om samtliga förmånstagare som har utländsk pension på ett systematiskt och automatiserat sätt. Pensionsmyndigheten har lämnat förslag till regeringen som skulle kunna

¹⁷ Dessa omfattas av begreppet likställd med gift.

¹⁸ De bosättningsbaserade förmånerna är: garantipension till allmän pension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, garantipension till omställningspension/förlängd omställningspension och efterlevandestöd till barn.

¹⁹ Enbart de förmånstagare som omfattades av risk för att kunna uppbära pension från annat land ingick i kontrollen. I den kontroll som gjordes för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd gjordes inte en särskild kontroll av denna riskkategori utan den ingick i redovisningen av inkomster.

²⁰ Electronic Exchange of Social Security Information, EESSI.

möjliggöra automatiserade omräkningar av grundskyddsförmåner genom att omräkning får ske utan föregående underrättelse, förutsatt att systemstöd för ett sådant informationsutbyte också kan tillhandahållas.²¹ Därmed saknar Pensionsmyndigheten löpande kontroller gällande pension från annat land. Utan kännedom om förändring av de utländska beloppen under pågående utbetalning från Pensionsmyndigheten ökar risken för felaktiga utbetalningar, vilka också ackumuleras över tid.

Fel uppstår när:

- Myndigheten saknar kännedom om pension från annat land som påverkar en förmån
- Förmånstagaren inte anmäler höjd pension

3.4.3 Kontrollutredningar och polisanmälningar

Av de kontrollutredningar som avslutades under 2025 avsåg endast en väldigt liten del pension från annat land. Av de polisanmälningar som gjorts under perioden 2018–2024 har cirka tre procent av dessa hittills lett till fällande dom.

3.5 Bosättning utomlands och utlandsvistelse

3.5.1 Varför är detta en riskkategori?

För att ha rätt till bosättningsbaserade förmåner krävs det att förmånstagaren har sin huvudsakliga hemvist i Sverige. Om en förmånstagare vistas utomlands och överskrider maxtiden för vad som är tillåtet för respektive förmån uppstår felaktiga utbetalningar. Enligt Skatteverkets nationella lägesbild²² finns det även en risk att personer som står folkbokförda i Sverige egentligen ska anses bosatta utanför Sverige. Risken gäller flera förmåner och felaktiga utbetalningar kan snabbt ackumuleras till stora belopp då rätten till förmånen upphör vid för lång utlandsvistelse eller bosättning utomlands. Utlandsbosättning är en riskkategori som aktualiserats än mer från och med januari 2023, då rätt till garantipension endast finns vid bosättning i Sverige.

3.5.2 Varför blir det fel och vad upptäcks?

Vid ansökan av bosättningsbaserade förmåner görs alltid en utredning att den sökande är folkbokförd och bosatt i Sverige. När en förmånstagare utvandrat får myndigheten en impuls från Skatteverket. Även andra impulser kan leda till att en

²¹ Förslagen ger förutsättningar för automatiserade omräkningar genom att omräkning får ske utan föregående underrättelse. Se rapport *Regeländringar, svar på regeringsuppdrag*. VER 2024–56

²² Nationell lägesbild över befolkningen 2024 Skatteverket, diarienummer 8-2690557

bosättningsutredning påbörjas. Hur länge en person maximalt kan vistas utomlands för att rätten till en bosättningsbaserad förmån ska kvarstå ser olika ut beroende på förmån och om vistelsen är utanför eller inom EU/EES/Schweiz.

Fel kan uppstå när:

- Förmånstagaren överskrider maxtiden för utlandsvistelse
- Myndigheten saknar kännedom om att förmånstagaren ska anses eller är bosatt utomlands

I den mån förmånstagaren inte har anmält utlandsvistelse eller bosättning utomlands har Pensionsmyndigheten svårt att upptäcka detta och är oftast beroende av tips från allmänheten eller andra myndigheter.

3.5.3 Kontrollutredningar och polisanmälningar

Bosättning utomlands och utlandsvistelse är en av de vanligaste orsakerna till kontrollutredningar och står för en stor andel av polisanmälningarna. Mer än hälften av de polisanmälningar som gjordes under 2025 avsåg denna kategori. Av de polisanmälningar som gjorts under åren 2018–2024 har endast 1,1 procent lett till en fällande dom. Bosättning utomlands och utlandsvistelse är den största risken till felaktiga utbetalningar sett till antalet polisanmälningar från Pensionsmyndigheten.

3.6 Avliden förmånstagare

3.6.1 Varför är detta en riskkategori?

Rätten till Pensionsmyndighetens förmåner upphör när förmånstagaren avlider. Riskkategorin omfattar alla förmåner och avser både avlidna i Sverige²³ och i annat land. Om myndigheten inte får kännedom om dödsfallet kan felutbetalningen snabbt ackumuleras till stora belopp. Problematiken lyfts i Utbetalningsmyndighetens Lägesbild.²⁴

3.6.2 Varför blir det fel och vad upptäcks?

Om förmånstagaren är folkbokförd i Sverige och avlider i Sverige skickar Skatteverket en impuls om dödsfallet och förmånerna dras in med automatik.

²³ Det är inte alltid Pensionsmyndigheten hinner stoppa en utbetalning beroende på vilken tidpunkt i månaden en person avlider vilket medför att en månadsutbetalning felaktigt betalas ut till dödsboet. Dessa felaktiga utbetalningar beror således varken på den enskilde eller på myndigheten. Även om systemutveckling pågår för att minska dessa kommer det alltid finnas felaktiga utbetalningar till dödsbon.

²⁴ UBM 2025-58 Lägesbild med fokus på avancerade angrepp på välfärdssystemet.

Felutbetalning kan trots det i vissa fall uppstå då myndigheten inte hinner stoppa en utbetalning beroende på vilken del i månaden som förmånstagaren avlider.

Förmånstagare som är bosatt i utlandet behöver årligen lämna in ett levnadsintyg för att intyga att fortsatt rätt till förmån finns. När ett dödsfall sker i utlandet får Skatteverket inte alltid uppgift om det och personen blir då inte registrerad som avliden. I vissa fall godkänner inte Skatteverket ett dödsfallsintyg från annat land och då registreras inte dödsfallet i folkbokföringen. I en sådan situation är Pensionsmyndigheten beroende av att Skatteverket skickar en underrättelse om att uppgift om dödsfallet har inkommit för att Pensionsmyndigheten ska kunna stoppa utbetalningen. Vid ett dödsfall i utlandet kan det förekomma att anhöriga eller annan person underlåter att meddela dödsfallet och detta är framförallt risken med en förmånstagare som är folkbokförd i Sverige men egentligen bor utomlands. Det har även förekommit i enstaka fall att anhöriga förfalskar levnadsintyg till avlidna släktingar och därmed tar kontroll över den avlidnes identitet och på så vis fortsätter att kvittera ut pensionen.

Fel uppstår när:

- Myndigheten inte får kännedom om dödsfall i utlandet
- Levnadsintyg förfalskas

Pensionsmyndigheten har bra kännedom om dödsfall som sker i Sverige.

Problematiken med denna riskkategori ligger främst i att förmånstagare som är folkbokförd i Sverige inte har anmält utlandsbosättning och därefter avlider utomlands.

3.6.3 Kontrollärenden och polisanmälningar

Av de avslutade kontrollutredningarna för 2025 avser endast en väldigt liten del dödsfall. Av de polisanmälningar som gjorts under perioden 2018–2024 ledde 3,5 procent till en fällande dom.

4. Vilka är återbetalningsskyldiga?

Pensionsmyndighetens tidigare omfattningsstudier har främst syftat till att uppskatta den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar, men i dessa studier har man inte analyserat närmare vilka typer av förmånstagare som orsakat felen. Genom att i stället utgå från återkravsärenden – det vill säga fall där en faktisk felutbetalning har konstaterats och ett krav på återbetalning har ställts – beskrivs i detta kapitel vilka olika grupper av förmånstagare som direkt har berörts.

Alla tabeller och figurer i kapitlet visar därför endast återkrävda belopp inom avslutade återkravsärenden. De relaterar inte till hela populationen förmånstagare eller till hur mycket varje grupp totalt får i förmåner. Skillnader mellan grupper i återkravsbelopp speglar inte benägenhet att medvetet eller omedvetet orsaka felaktiga utbetalningar. Variationerna kan i stället bero på vilka förmåner grupperna uppbär, storleken på utbetalningarna, livssituationer som påverkar risken för förändringar i inkomster och boendekostnader samt på vilka förmåner Pensionsmyndigheten har prioriterat att kontrollera och kontrollernas omfattning.

Statistiken i kapitlet bygger på faktiska data över återkravsärenden som avslutats under perioden 2023–2024, totalt 15 003 avslutade återkravsärenden kopplade till 14 381 personer. Av dessa personer är 40 procent män och 60 procent kvinnor. I kapitlet redovisas uppgifter fördelade efter kön, ålder, födelseland samt om personen tidigare haft utmätning av sin pension. Mindre felutbetalningar på upp till 2 000 kronor ingår inte i materialet.²⁵

4.1 Kön, civilstånd och födelseland

Tabell 6 visar hur de återkrävda beloppen fördelar sig mellan olika grupper utifrån kön, civilstånd och födelseland. Det är tydligt att ensamstående personer står för den största delen av de totala återkraven, oavsett om de är födda i Sverige eller utomlands.

Bland personer födda i Sverige är det främst ensamstående kvinnor som har fått krav om återbetalning. Denna grupp står för 26 procent av det totala återkrävda beloppet, medan ensamstående män står för 13 procent. Samtidigt är det genomsnittliga beloppet för återkrav högre bland männen – cirka 30 000 kronor jämfört med 24 000 kronor för kvinnorna. Giftna kvinnor och män födda i Sverige står för en mindre andel av de totala återkraven, 3 respektive 4 procent, men även

²⁵ Pensionsmyndigheten har fattat ett administrativt beslut att i normalfallet inte återkräva felaktigt utbetalda belopp som understiger 2 000 kronor.

här är genomsnittsbeloppen något högre bland männen, cirka 24 800 kronor jämfört med 19 700 kronor.

En liknande fördelning av återkrävda belopp framträder även bland personer födda utomlands. Ensamstående kvinnor födda utanför Sverige står för 15 procent av de totala återkraven, medan ensamstående män i denna grupp står för 9 procent. Även här är de genomsnittliga återkraven högre bland männen – omkring 54 000 kronor, jämfört med 43 000 kronor bland kvinnorna.

Tabell 6 : Totalt och genomsnittligt belopp för återkrav uppdelat på kön, civil status och födelseland

	Civilstånd	Födelseland	Återkrav, totalt belopp (tusen kr)	Återkrav, totalt belopp (%)	Återkrav, genomsnittligt belopp (kr)	Antal personer
Kön						
Kvinna	Ej ensamstående	Sverige	9 328	2%	19 721	473
Kvinna	Ej ensamstående	Utanför Sverige	33 031	7%	42 898	770
Kvinna	Ensamstående	Sverige	117 465	26%	24 219	4 850
Kvinna	Ensamstående	Utanför Sverige	93 355	21%	43 001	2 171
Man	Ej ensamstående	Sverige	13 316	3%	24 843	536
Man	Ej ensamstående	Utanför Sverige	53 212	12%	44 529	1 195
Man	Ensamstående	Sverige	59 371	13%	30 092	1 973
Man	Ensamstående	Utanför Sverige	70 184	16%	53 988	1 300
Samtliga	Samtliga	Samtliga	449 260	100%	33 860	13 268

Not 1: Statistiken är baserad på återkravsärenden avslutade 2023–2024. Not 2: Beräkningen av det återkrävda beloppet per grupp baseras på det totala beloppet för återkrav. I de fall då födelseland inte är känt har de personerna exkluderats från denna analys.

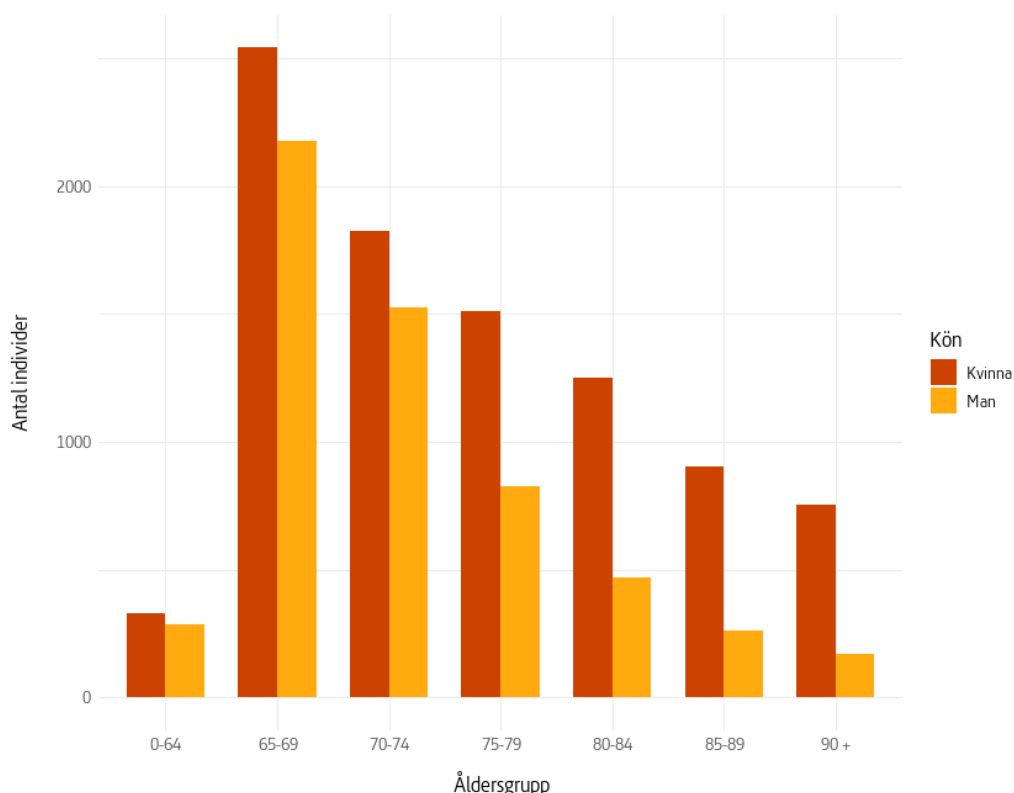
Det totalt största återkrävda beloppet finns i gruppen ensamstående kvinnor födda i Sverige, som tillsammans har återkrävts på cirka 117 miljoner kronor. Det minsta totala återkravet gäller gifta kvinnor födda i Sverige, med sammanlagt omkring 9 miljoner kronor.

Det är dock viktigt att notera att denna statistik inte kan tolkas som skillnader i benägenhet att orsaka felaktiga utbetalningar mellan grupper. Skillnaderna kan i stället spegla olikheter i vilka förmåner olika grupper uppbär, hur stora belopp som betalas ut eller hur livssituationer påverkar risken för förändringar i inkomster och boendekostnader som leder till felutbetalningar.

4.2 Ålder och kön

I Figur 3 nedan syns antalet individer inom respektive åldersgrupp. Den i särklass vanligaste gruppen är kvinnor 65–69 år. Inom samtliga åldersgrupper är kvinnor till antalet fler jämfört med männen, där skillnaden mellan könen blir extra tydlig i de äldre åldersgrupperna. En naturlig förklaring till detta är att kvinnor i genomsnitt lever längre, och att det inte finns lika många män i dessa åldersgrupper. Ett resultat att uppmärksamma är det stora antalet individer med återkrav i gruppen 65–69 år. Individer inom denna åldersgrupp bör ha bättre förutsättningar att uppfylla anmälningsskyldigheten som gäller för Pensionsmyndighetens förmåner. Dels för att de är yngre, dels eftersom de relativt nyligen har ansökt och fått beviljat utbetalning av pension och bör därför ha bättre kännedom om anmälningsskyldigheten. En bidragande orsak till utfallet är den årliga PAX-kontrollen, dels för att många återkravsärenden skapas till följd av denna, dels för att en stor andel av kontrollerade individer befinner sig i åldrarna 65–69 samt 70–74. Vad som kan uteslutas är att det skulle vara fler pensionärer i åldersgruppen 65–69 jämfört med grupperna 70–74 eller 75–79.

Figur 3 : Antalet individer med återkrav inom respektive åldersgrupp per kön

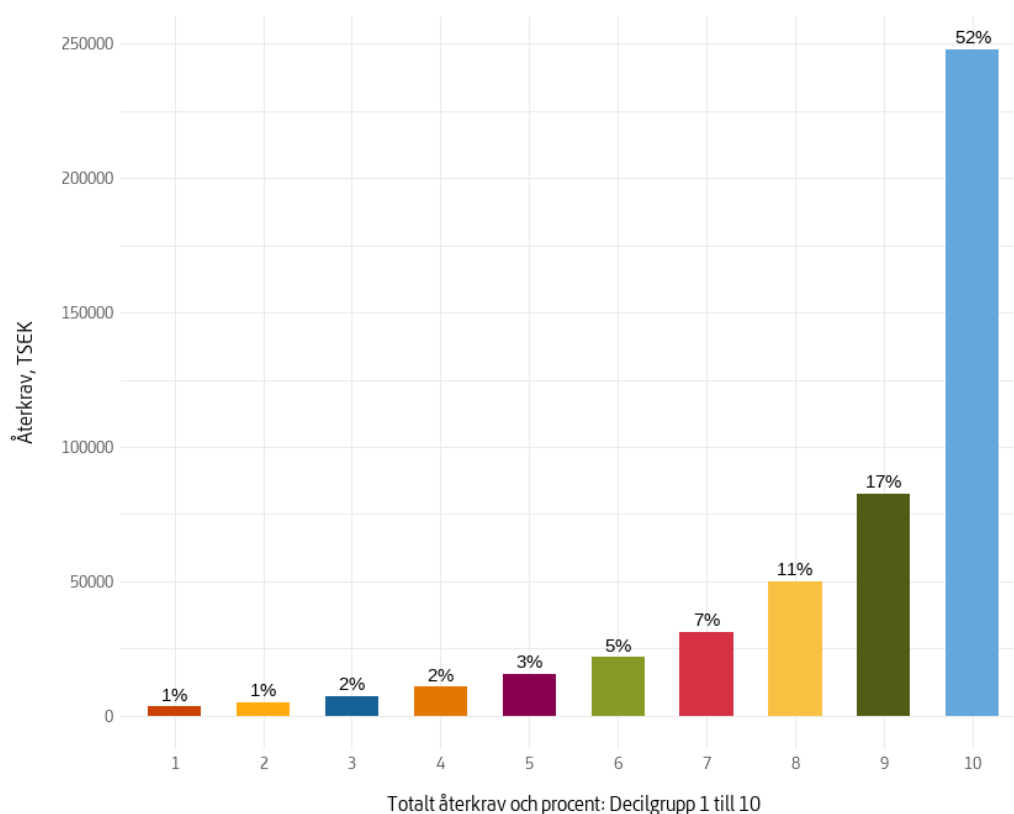
Not: Dataunderlaget till figuren finns i Bilaga 1 Statistik.

4.3 Fördelning av återkrävda belopp

Figur 4 visar fördelningen av de belopp som Pensionsmyndigheten har återkrävt av de individer som haft ett eller flera avslutade återkravsärenden. Dessa har grupperats i 10 decilgrupper, där Grupp 1 representerar de 10 procent av individerna med lägst återkrävda belopp och Grupp 10 omfattar de 10 procent med högst återkrävda belopp. Figuren illustrerar tydligt att återkraven är starkt koncentrerade: 10 procent av individerna står för mer än hälften av det totala återkrävda beloppet. Inom Grupp 10 uppgick det genomsnittliga återkravet till 167 044 kronor per person, medan motsvarande siffra för Grupp 1 är cirka 2 300 kronor.

En anledning till denna snedfördelning är att Pensionsmyndighetens förmåner betalas ut löpande, och det är upp till förmånstagaren själv att anmäla förändringar som påverkar utbetalningen. Om förmånstagaren inte anmäler sådana förändringar kan det leda till att felaktiga utbetalningar pågår under lång tid och i slutändan leda till höga återkrav, förutsatt att felen upptäcks.

Figur 4 : Fördelning av återkrav per decilgrupp

4.3.1 Fördjupning: förmånstagare med de största återkraven

Tabell 7 visar statistiken över de förmånstagare tillhörandes den högra stapeln (Grupp 10) i Figur 4 ovan. Det rör sig om 1 483 individer och av dessa är 56 procent kvinnor och 44 procent män. Kvinnorna är i genomsnitt något äldre än männen, 73 respektive 70 år, men männen har ett högre genomsnittligt återkrav per person, 177 372 kronor jämfört med 158 794 kronor för kvinnor. Detta är i linje med tidigare observationer, se Tabell 6, där högre genomsnittliga återkrav ofta återfinns hos män men att kvinnor är fler till antalet.

Tabell 7 : Fördelning av kön, ålder och återkravsbelopp bland individer med de högsta återkravsbeloppen

Kön	Antal	Andel	Genomsnittlig ålder	Återkrav, totalt belopp i kr	Återkrav, genomsnittligt belopp i kr
Kvinna	824	56	73	130 935 214	158 902
Man	659	44	70	116 888 363	177 372

Högre återkravsbelopp är ofta kopplade till långvariga fel i utbetalningar, vilket understryker betydelsen av tidiga och kontinuerliga kontroller av förmånstagarnas uppgifter.

Fördelningen efter kön och ålder visar att kvinnor är fler i denna grupp, medan män i genomsnitt har högre återkravsbelopp. Dessa skillnader kan vara relevant för att analysera variationer i felens omfattning och för att utforma förebyggande åtgärder.

4.4 Riskkategorier och antal förmåner

Tabell 8 visar antalet återkrav uppdelade på de riskkategorier för felaktiga utbetalningar som identifierats i denna lägesbild, se kapitel 3. Den kategori som står för det största sammanlagda återkrävda beloppet är Inkomster, följt av Övrigt (ärendetyper som inte klassats inom några av myndighetens riskkategorier) och Bosättning utomlands.

Värt att notera är att de höga genomsnittliga återkraven återfinns inom riskkategorierna bosättning utomlands, civilstånd och inkomst. I kategorin Avliden förmånstagare är det genomsnittliga återkravet mycket högt, men denna grupp har det i särklass lägsta totalbeloppet för återkrav eftersom gruppen endast omfattar ett fåtal.

I riskkategorin Avliden förmånstagare är det också flest förmåner i genomsnitt som ingår i återkravsärendet, i genomsnitt 2,7 förmåner per ärende.

Tabell 8 : Totalt och genomsnittligt återkrävt belopp uppdelat på riskkategorier för felaktiga utbetalningar

Riskkategori	Antal	Antal förmåner, genomsnitt per ärende	Återkrav, totalt (tusen kr)	Återkrav, totalt (%)	Återkrav, genom- snitt per ärende (kr)
Inkomster	4 132	1,1	169 172	36%	40 942
Övrigt[1]	7 003	1,6	112 583	24%	16 076
Bosättning utomlands	529	1,7	97 762	21%	184 804
Förmögenhet	1 945	1	44 454	9%	22 856
Civilstånd	545	1,6	29 644	6%	54 392
Pension från annat land	836	1,1	16 361	3%	19 570
Avliden förmånstagare	13	2,7	5 123	1%	394 112
Totalt	15 003	1,4	475 098	100%	31 667

Not: Kolumnen "antal förmåner i genomsnitt per ärende" avser antalet förmåner som utbetalats felaktigt per ärende.

Tabellen visar att riskkategorin Inkomster står för det största beloppet för beslutade återkrav. Mer än en tredjedel av det totala återkravsbeloppet kan kopplas till felaktiga eller uteblivna uppgifter om inkomster. Att Inkomster är dominerande kategorin är till stor del ett resultat av den så kallade PAX-kontrollen. Det är en kontroll som är relativt enkel att göra, och mycket resurser tilldelas till arbetet med den. Därmed är det väntat att många återkrav hamnar inom denna kategori.

Riskkategorierna Bosättning utomlands och utlandsvistelse och Civilstånd har höga genomsnittliga återkravsbelopp, vilket tyder på att felen ofta upptäcks sent och kan pågå under lång tid innan de åtgärdas. Vid utlandsbosättning så upphör rätten till de bosättningsgrundade förmånerna, vilket även kan vara en anledning till de höga återkravsbeloppen inom denna kategori. Här syns även att det i genomsnitt är fler förmåner inom varje ärende jämfört med exempelvis ärenden kopplat till riskkategorierna Inkomster och Förmögenhet.

Även kategorier som genererat få ärenden, såsom Avliden förmånstagare, kan generera stora återkrav per individ. Observera att ärenden som avser personer som avlidit nära ett månadsskifte och där Pensionsmyndigheten inte hunnit stoppa utbetalningen i tid inte ingår i kategorin Avliden förmånstagare i tabellen ovan.

En betydande del av återkraven återfinns under kategorin Övrigt.²⁶ Inom ramen för denna lägesbild har fokus lagts på sex stycken riskkategorier, men en detaljerad klassificering som omfattar fler ärenden skulle kunna förbättra både riskanalys och möjligheterna att rikta förebyggande insatser.

4.5 Tidigare utmätning

En faktor som undersökts bland förmånstagare som haft ett krav på återbetalning mellan 2023 och 2024 är skuldsatthet. Studiepopulationen har därför delats in i två grupper, en grupp som haft en tidigare utmätning av pension och en som inte haft det, se Tabell 9. Statistiken indikerar att den grupp som haft utmätning också har ett högre genomsnittligt krav på återbetalning till Pensionsmyndigheten. Vidare visar statistiken att det finns skillnad i genomsnittsbeloppet mellan kvinnor och män.

Tabell 9 : Totalt och genomsnittligt återkravsbelopp uppdelat på om individen haft utmätning

Kön	Tidigare utmätning	Antal	Återkrav, totalt (kr)	Återkrav, genomsnitt (kr)
Kvinna	Ja	296	10 898 923	36 821
Kvinna	Nej	8 823	255 189 897	28 923
Man	Ja	440	20 661 230	46 957
Man	Nej	5 272	188 348 352	35 726

Not 1: Tidigare utmätning tas fram genom att sortera ut individer som haft ett återkrav mellan 2023–2024 men även haft utmätning av pension under 2021–2022.

Vi har också undersökt förekomsten av tidigare utmätning för de hushåll som ingick i den urvalsstudie avseende bostadstillägg som genomfördes 2022 som en del av omfattningsstudierna av felaktiga utbetalningar. Dessa resultat visar att hushåll som fick för mycket utbetalt i kontrollen inte hade haft utmätning tidigare i högre grad än hushåll som fick rätt, eller för lite utbetalt.

Resultaten pekar således åt olika håll. Den enda indikatorn på skuldsättning som undersökts i denna lägesbild är dock förekomsten av en tidigare utmätning. Förekomsten av utmätning bör ge en viss uppskattning av skuldsatthet eftersom den primära inkomstkällan för Pensionsmyndighetens förmånstagare är pension, men det är inte en fullständig bild.

²⁶ Inom denna kategori ingår bland annat ärenden som avser Bostadskostnad. Ärenden som avser Bostadskostnad uppgår till 4 014 ärenden som tillsammans summerar till drygt 55 miljoner kronor.

5. Återbetalningsgrad

I kapitlet presenteras en övergripande analys baserad på tidigare obearbetade data avseende återbetalning av återkrävda felutbetalningar. Underlaget har ännu inte genomgått fullständig kvalitetssäkring, och därför redovisas inga exakta siffror utan endast övergripande uppskattningar. I kapitlet används begreppet återbetalningsgrad och den är här definierad enligt följande:

$$(\text{Inbetalning} + \text{Kvittning} + \text{Utmätning}) / (\text{Återkrav} - \text{Eftergift})^{27}$$

5.1 Riskkategori och återbetalningsgrad

I Tabell 10 syns återbetalningsgraden kopplat till de riskkategorier som identifieras i rapportens kapitel 3. Noterbart är den höga återbetalningsgraden inom kategorin Förmögenhet, och den låga återbetalningsgraden inom framförallt kategorin Bosättning utomlands och utlandsvistelse. Den höga återbetalningsgraden kopplat till Förmögenhet kan anses rimlig; om individen har fått för mycket utbetalt just för att den haft högre tillgångar än den rapporterat till Pensionsmyndigheten så bör den i normalfallet kunna ta av just dessa tillgångar och betala tillbaka. Dessutom bör individen även vilja betala tillbaka i tid, dels för att undvika tillkommande räntekostnader och dels för att inte få en betalningsanmärkning hos Kronofogden.

²⁷ Inbetalning är inbetalning från förmånstagare till Försäkringskassans fordringsenhet. Kvittning är frivillig överenskommelse att förmånstagarens skuld kvittas mot Pensionsmyndighetens utbetalningar av förmåner och utmätning är en tvingande kvittning beslutad av Kronofogden. Återkrav är det belopp som förmånstagaren bedömts som återbetalningsskyldig för, från detta dras sedan bort eventuell eftergift.

Tabell 10 : Riskkategorier, återbetalningsgrad och andel individer med 100 procent återbetalningsgrad

Riskkategori	Återbetalningsgrad	Andel individer med 100 % Återbetalningsgrad
Avliden förmånstagare	Låg	Mycket låg
Inkomster	Hög	Hög
Bosättning utomlands	Mycket låg	Låg
Pension från annat land	Måttlig	Mycket hög
Civilstånd	Låg	Måttlig
Förmögenhet	Mycket hög	Mycket hög

Att återbetalningsgraden inom kategorierna Bosättning utomlands och utlandsvistelse är låg beror delvis på reglerna om delgivning av skuld.

5.2 Riskkategori och 100 procent återbetalningsgrad

I Tabell 10 ovan syns även den uppskattade andelen individer som betalat tillbaka 100 procent av de belopp som de krävts på. Tabellen ger uppfattning om i vilken omfattning de enskilda individerna har betalat av hela sin skuld. Inom fyra av sex riskkategorier ser vi att en hög respektive låg andel individer som betalat av hela sin skuld speglas i återbetalningsgraden utifrån totalen. Undantagen från detta gäller kategorierna Civilstånd och Pension från annat land. För kategorin Pension från annat land är andelen individer som betalat tillbaka hela sin skuld mycket hög, men utifrån total grad av återbetalning är den måttlig. Samma tendens syns inom Civilstånd. Detta visar på två saker:

1. ett fåtal individer står för en stor andel av återkraven
2. dessa tenderar att betala tillbaka i lägre utsträckning

Utifrån analysen så tenderar ett större återkravsbelopp innebära en lägre grad av återbetalning, och eftersom återkravsbeloppen skiljer sig mellan riskkategorierna skiljer sig även graden av återbetalning. Att vidare studera vilka som betalar tillbaka sina skulder kan bidra till helhetsbilden inom området felaktiga utbetalningar, och vara värdefullt för myndighetens framtida arbete inom detta område.

6. Rangordning av riskkategorier

I rapporten har ett antal riskkategorier identifierats som bedöms generera de största felaktiga utbetalningarna. För att sätta kategorierna i relation till varandra har Tabell 11 tagits fram. Jämförelsen görs genom att kategorierna har rangordnats inom sju parametrar som bedömts vara relevanta utifrån olika perspektiv. Rangordningen för parametrarna ”Återbetalning av felaktigt belopp” samt ”Andel domar” baseras på tillgänglig statistik. För övriga parametrar har rangordningen gjorts utifrån den samlade kunskap som finns hos Pensionsmyndigheten. Resultaten bör ses som preliminära. En lägre siffra i rangordningen innebär en relativt sett mer positiv situation för den aktuella kategorin.

Tabell 11 : Rangordning av riskkategorier utifrån olika parametrar

<i>Parameter</i>	<i>Förmögenhet</i>	<i>Inkomst</i>	<i>Pension från annat land</i>	<i>Civilstånd</i>	<i>Bosättning utomlands och utlandsvistelse</i>	<i>Avliden förmåns-tagare²⁸</i>
<i>Omfattning av felaktiga utbetalningar</i>	3	2	3	1	4	2
<i>Andel felutbetalningar orsakade av förmånstagare</i>	4	3	1	2	4	4
<i>Förmånstagarnas avsiktlighet</i>	1	2	1	2	4	3
<i>Pensionsmyndighetens grad av kontroll</i>	3	1	2	2	4	4
<i>Tillförlitlighet i skattning av felaktiga utbetalningar</i>	1	1	3	3	4	4
<i>Återbetalning av återkrävt belopp</i>	1	2	2	3	4	4
<i>Andel fällande domar</i>	1	1	3	3	4	3

Not 1: Rangordning är konstruerad så att lägre siffra alltid är mer positiv för den aktuella riskkategorin. Färgsättningen följer rangordningen, där mörkare färg innebär en sämre situation för den aktuella kategorin.

Not 2: Omfattning av felaktiga utbetalningar avser storleken på de felaktiga utbetalningarna i kronor.

²⁸ Exklusive ärenden av typen Felutbetalning vid dödsfall, som skapas när förmånstagaren avlider nära inpå ett månadsskifte och Pensionsmyndigheten inte hinner stoppa utbetalningen i tid.

Not 3: Felutbetalningar orsakade av förmånstagare avser andel av de felaktiga utbetalningarna som orsakats av förmånstagare. En högre andel bedöms här som sämre eftersom de fel som myndigheten själv orsakar bör vara lättare att förebygga.

Not 4: Förmånstagarnas avsiktlighet avser andel av de felaktiga utbetalningarna orsakade av förmånstagare som bedöms vara avsiktliga.

Not 5: Pensionsmyndighetens grad av kontroll: I vilken mån myndigheten på olika sätt får kännedom eller på egen hand förhållandevis lätt kan upptäcka en potentiell felaktig utbetalning.

Not 6: Tillförlitlighet i skattning av felaktiga utbetalningar: Beskriver i vilken utsträckning myndigheten bedömer sig ha tillräckligt underlag för att kunna göra tillförlitliga skattningar av olika parametrar som beskriver de totala felaktiga utbetalningarna.

Not 7: Återbetalning av återkrävt belopp: I vilken mån de belopp som återkrävs faktiskt betalas tillbaka. Här inkluderas både hur stor andel av förmånstagarna som betalar tillbaka hela sin fordran samt hur stor andel av beloppet som betalas tillbaka.

Not 8: Andel domar: Andelen av de ärenden som polisanmäls som faktiskt leder till en fällande dom.

Tabellen visar att utifrån en samlad bedömning är Bosättning utomlands och utlandsvistelse den riskkategori som har sämst rangordning på alla parametrar och därför framstår som mest problematisk. Det innebär att:

- Kategorin genererar relativt stora felaktiga utbetalningar
- Förmånstagarna orsakar en stor andel av felen
- En hög andel av felen orsakade av förmånstagarna bedöms vara avsiktliga
- Myndigheten har låg kontroll, det vill säga att myndigheten har svårt att upptäcka om en utbetalning är felaktig
- Skattningarna av omfattningen av de felaktiga utbetalningarna är osäkra eftersom de baseras på ett begränsat underlag
- Graden av återbetalning av de belopp som återkrävs är låg
- Få polisanmälningar leder till fällande dom

Sammantaget gör detta Bosättning utomlands och utlandsvistelse till den riskkategori som i nuläget bedöms som mest allvarlig. Då osäkerheten i skattningarna för kategorin är stor skulle ett förbättrat kunskapsläge dock kunna ge en delvis annorlunda bild.

Riskkategorin Avliden förmånstagare har också höga rangordningar inom flera parametrar men omfattningen av de felaktiga utbetalningarna bedöms vara lägre än för kategorin Bosättning utomlands och utlandsvistelse, vilket gör att graden av allvarlighet är något mindre.

Riskkategorin Förmögenhet har ett relativt gott utfall. Andelen avsiktliga fel bedöms vara låg och tillförlitligheten i skattningarna är god. Andelen faktiskt återbetalat belopp, av det belopp som återkrävs är dessutom väldigt hög.

Myndigheten har dock relativt andra riskkategorier begränsade möjligheter att enkelt upptäcka om en utbetalning är felaktig.

Riskkategorierna Pension från annat land och Civilstånd har liknande rangordning av många av parametrarna men omfattningen av de felaktiga utbetalningarna bedöms som betydligt större för kategorin Pension från annat land jämfört med Civilstånd. För båda kategorierna är dock tillförlitligheten i skattningarna låg.

Riskkategorin Inkomst framstår som en av de mer hanterbara kategorierna. Pensionsmyndigheten högre grad av kontroll, vilket till stor del beror på att Skatteverket har god kännedom om de flesta inkomster som påverkar Pensionsmyndighetens förmåner. Det medför att skattningarna är mer tillförlitliga jämfört med andra kategorier.

Sammantaget visar tabellen att de riskkategorier som ingår i rapporten uppvisar stora variationer i grad av allvarlighet. Kunskapsläget är fortfarande begränsat på flera centrala områden.

7. Kunskapsläget och förbättringsbehov

Pensionsmyndigheten har under de senaste åren stärkt sin kontrollverksamhet. Under 2025 ökade både antalet inkomna underrättelser och avslutade kontrollutredningar, delvis som ett resultat av fördjupad myndighetssamverkan. Detta har bidragit till att fler fel kunnat upptäckas och att större belopp förhindrats från att betalas ut felaktigt. Samtidigt kvarstår osäkerheterna om den faktiska omfattningen av felaktiga utbetalningar. Enligt myndighetens egna uppskattningar i årsredovisningen för 2025 upptäcktes endast cirka 24 procent av de totala skattade felutbetalningarna.

7.1 Riskkategorier

Pensionsmyndigheten har god kännedom om vilka typer av uppgifter som kan vara felaktiga och därigenom generera felaktiga utbetalningar.

En preliminär bedömning visar dock att vissa riskkategorier, framförallt Bosättning utomlands och utlandsvistelse och i viss mån Avliden förmånstagare kännetecknas av låg tillförlitlighet i skattningarna av omfattningen av de felaktiga utbetalningarna och av begränsade möjligheter att upptäcka om en utbetalning är felaktig. Med bättre underlag skulle myndigheten kunna göra säkrare skattningar, till exempel genom samkörning av data med andra myndigheter eller att utforma riktade kontroller så att kunskapen ökar inom områden där den idag är bristfällig. Med säkrare skattningar skulle bedömningen av hur pass allvarliga riskkategorierna är kunna ändras.

7.2 Fel orsakade av förmånstagarna

Pensionsmyndigheten bedömer att förmånstagarna orsakar merparten av de felaktiga utbetalningarna, framförallt genom att inte anmäla ändrade förhållanden under utbetalningstiden. En fördjupad analys av varför ändringsanmälningarna uteblir skulle kunna ge viktig kunskap till myndigheten för att förbättra åtgärderna i arbetet med att förebygga felaktiga utbetalningar.

Myndigheten har i dagsläget begränsad kunskap om hur stor del av de felaktiga utbetalningarna som orsakas av förmånstagarna som är avsiktliga. Det är centralt att förstå i vilken utsträckning de felaktiga utbetalningarna är avsiktliga eller oavsiktliga. Att motverka avsiktliga fel är inte enbart en fråga om att minska felaktiga utbetalningar, utan även om att värna om förtroendet för Pensionsmyndigheten och välfärdsystemet i stort. Från skattebetalarnas perspektiv kan man anta att medvetet fusk ses som mer allvarligt än oavsiktliga fel som

uppstår på grund av okunskap. Eftersom det i nuläget saknas tillförlitliga skattningar av omfattningen av avsiktliga respektive oavsiktliga fel kan myndigheten inte avgöra i vilken mån angreppssätten för att motverka dessa typer av fel bör skilja sig åt. De omfattningsstudier som kommer att redovisas hösten 2026 avser att ge bättre kunskap om graden av avsiktlighet i de felaktiga utbetalningarna.

Djupare analyser av återkrav kan ge kompletterande insikter om orsakerna till felaktiga utbetalningar. I rapportens genomgång av återkravsärenden framgår exempelvis att flest återkrav finns bland personer i åldersgruppen 65–69 år. Det trots att denna grupp bör ha bättre förutsättningar att uppfylla sin skyldighet att anmäla ändrade förhållanden. De har relativt nyligen har gått i pension och bör ha myndighetens information om uppgiftsskyldighet aktuell. Rapportens statistik visar på stora variationer gällande återbetalning av återkrav utifrån riskkategori, och genomsnittligt återkrav utifrån skuldsatta och ej skuldsatta individer. För att bättre förstå dessa skillnader behövs ett mer detaljerat dataunderlag. Statistiken är baserade på tillgängliga data hos Pensionsmyndigheten, och för att kunna dra mer långtgående slutsatser om återkrav, återbetalning och skuldsättning behövs kompletterande dataunderlag från Försäkringskassan och Kronofogden.

I den nuvarande statistikföringen av kontrollutredningsärenden särskiljs inte ärenden som rör boendeförhållanden och civilstånd åt, det innebär att de ingår i en och samma kategori vid redovisning av återkrav. Denna sammanslagning försvårar möjligheten att analysera riskkategorier kopplade till återkravsbelopp och återbetalningsgrad. En uppdelad redovisning av dessa ärendetyper ge en tydligare grund för analyser.

7.3 Fel orsakade av Pensionsmyndigheten

De fel som kan hänföras till Pensionsmyndigheten uppkommer främst genom att myndigheten inte i tid hanterar inkommande impulser och ändringsanmälningar, samt på att garantipension inte har omräknats till minimiförmån. Att felen fortlöper är i huvudsak en fråga om resurser.

7.4 Behov av utveckling

Sammanfattningsvis pekar lägesbilden på flera områden där Pensionsmyndigheten idag har begränsad kunskap om omfattningen av felaktiga utbetalningar och varför de uppkommer. Tillförlitligheten i skattningarna av omfattningen av de felaktiga utbetalningarna varierar och är låg för en del av riskkategorierna. En preliminär bedömning avseende kategorierna Bosättning utomlands och utlandsvistelse ut och

Avliden förmånstagare är att tillförlitligheten kan öka antingen genom samkörning av data med andra myndigheter eller genom att utforma riktade kontroller så att kunskapen ökar inom områden där denna idag är bristfällig.

För att bättre kunna förebygga, upptäcka och åtgärda felaktiga utbetalningar behöver Pensionsmyndigheten stärka det långsiktiga kunskapsbyggandet om felaktiga utbetalningar. Det inkluderar att bättre förstå förmånstagarnas motiv och beteendemönster och kräver bland annat fördjupade analyser av avsiktlighet, återkrav, återbetalning och förmånstagarnas ekonomiska situation.

För att möjliggöra mer tillförlitliga analyser behövs förbättrade data och statistikföring avseende bland annat återkrav, återbetalning och uppföljning av kontroller. Det kan i vissa fall också kräva ett utökat samarbete med andra myndigheter. Det kan även krävas riktade kontroller för att öka kunskapen inom områden där den är bristfällig.

8. Åtgärder mot felaktiga utbetalningar

Pensionsmyndigheten arbetar med flera olika åtgärder för att minska felaktiga utbetalningar. För att motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott genomför Pensionsmyndigheten både slumpmässiga och riktade kontroller av förmånstagares rätt till förmånen. Kontrollerna kan också initieras av anonyma anmälningar eller underrättelser från andra myndigheter och externa aktörer, såsom hyresvärdar. Resultaten av dessa kontroller ger underlag för att uppskatta omfattningen av felaktiga utbetalningar och för att identifiera belopp som kan återkrävas. Under 2025 resulterade myndighetens kontroller i cirka 113 miljoner kronor i ställda återkrav. Myndighetens uppskattningar indikerar att detta i sin tur medförde att man förhindrat framtida felaktiga utbetalningar om cirka 507 miljoner kronor. Förhindrade framtida utbetalningar beräknas utifrån pensionärernas uppskattade livslängd. Sammantaget summerar dessa belopp till 620 miljoner kronor.

Ytterligare åtgärder omfattar bland annat utveckling av handläggningen vid löpande kontroller med aviseringar om ändrade förhållanden från till exempel Skatteverket, utveckling av efterkontroller, olika former av samverkan mot felaktiga utbetalningar samt regelutveckling. Myndigheten arbetar även utifrån olika regeringsuppdrag inom området. De senaste åtgärderna redovisas i uppföljningsplan till handlingsplan.²⁹ Pensionsmyndighetens arbete för att motverka avsiktliga fel och bidragsbrott framgår även av en särskild rapport.³⁰

Pensionsmyndigheten erfar att oavsiktliga fel till stor del kan beror på komplexa regelverk där enskilda har svårt att uppfylla sin uppgifts- och anmälningsskyldighet. Myndigheten har sedan flera år tillbaka arbetat med att hämta in fler uppgifter, främst från Skatteverket och olika tjänstepensionsutbetalare, för årliga automatiserade omräkningar. Detta rör särskilt förmånen bostadstillägg som också är den förmån med de största felaktiga utbetalningarna, i kronor räknat. I samband med uppdrag i myndighetens regleringsbrev om att lämna förslag på mindre regeländringar har Pensionsmyndigheten nyligen lämnat förslag för att kunna möjliggöra utökade omräkningar, då även avseende uppgifter om utländsk pension för omräkning av förmånerna garantipension och inkomstpensionstillägg.³¹ Avseende förmånen

²⁹ En återbetalningsverksamhet i balans – Uppföljning av handlingsplanen och redovisning av resultat, oktober 2025, Svar på regeringsuppdrag. VER 2025–136.

³⁰ Pensionsmyndighetens arbete mot bidragsbrott och bedrägeri 2018–2025, Beskrivning och analys. VER 2025–313.

³¹ Regeländringar, svar på regeringsuppdrag. VER 2024–56.

bostadstillägg kvarstår alltjämt många uppgifter som inte kan inhämtas för sådana omräkningar. Detta har sin grund i ett komplext regelverk med flera uppgifter som måste lämnas av förmånstagaren själv. Den av regeringen initierade översynen av grundskyddet är välbehövlig, samtidigt som regeländringar som adresserar problemen för enskilda att uppfylla sin uppgifts- och anmälningsskyldighet behöver ske skyndsamt för att möjliggöra en kraftfull minskning av felaktiga utbetalningar.³²

³² <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2025/05/grundskyddet-inom-alderspensionssystemet-ska-ses-over/>

Referenser

ESV (2023). *Omfattningen av felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*, Rapport 2023:22.

Europeiska unionen (2004). Förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. Artikel 58.

Försäkringskassan (2023). *Lägesbild – Försäkringskassans allvarligaste risker för felaktiga utbetalningar och bidragsbrott 2021 – 2022*. Diarienummer FK 2020/017979.

Försäkringskassan (2024). *Lägesbild – Försäkringskassans allvarligaste risker för felaktiga utbetalningar och bidragsbrott 2023*. PMi 2024:4.

Pensionsmyndighetens årsredovisningar för åren 2018–2025.

Pensionsmyndigheten (2023a). *Felaktiga utbetalningar inom bostadstillägg och äldreomsörjningsstöd, Pensionsmyndighetens åiterrapportering av regeringsuppdrag 2022-01-13*, VER 2023-30.

Pensionsmyndigheten (2023b). *Felaktiga utbetalningar inom allmän pension, Pensionsmyndighetens åiterrapportering av regeringsuppdrag 2022-01-13*, VER 2023-31.

Pensionsmyndigheten (2023c). *Felaktiga utbetalningar inom efterlevandeförmåner, Pensionsmyndighetens åiterrapportering av regeringsuppdrag 2022-01-13*, VER 2023-32.

Pensionsmyndigheten (2023d). *Omfattningsstudier – internrapport*, VER 2023-114.

Pensionsmyndigheten (2024). *Regeländringar – svar på regeringsuppdrag*. VER 2024–56.

Pensionsmyndigheten (2025). *En återbetalningsverksamhet i balans – Uppföljning av handlingsplanen och redovisning av resultat, oktober 2025, Svar på regeringsuppdrag*. VER 2025–136.

Pensionsmyndigheten (2026). *Pensionsmyndighetens arbete mot bidragsbrott och bedrägeri 2018–2025: Beskrivning och analys*, VER 2025-313.

Skatteverket (2024). *Nationell lägesbild över befolkningen*, diarienummer 8-2690557.

SOU (2020:35). *Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.*

Utbetalningsmyndigheten (2025-58). *Lägesbild med fokus på avancerade angrepp mot välfärdssystemen.* Kunskapsrapport 2025:1.

Bilaga 1. Statistik

Tabell 12 är dataunderlaget till Figur 3 i avsnitt 4.2.

Tabell 12 : Genomsnittligt och totalt belopp för återkrav i kronor, uppdelat på åldersgrupper, kön och antal individer i respektive åldersgrupp

Grupp	Kön	Antal	Totalt återkrav (kr)	Genomsnittligt återkrav per person (kr)
0-64	Kvinna	330	5 420 931	16 427
65-69	Kvinna	2541	86 174 552	33 914
70-74	Kvinna	1826	57 448 728	31 462
75-79	Kvinna	1513	37 257 822	24 625
80-84	Kvinna	1253	29 396 631	23 461
85-89	Kvinna	903	28 206 594	31 237
90 +	Kvinna	753	22 183 562	29 460
0-64	Man	285	4 742 707	16 641
65-69	Man	2176	89 743 478	41 242
70-74	Man	1527	62 555 508	40 966
75-79	Man	825	24 846 514	30 117
80-84	Man	469	13 782 108	29 386
85-89	Man	260	9 887 776	38 030
90 +	Man	170	3 451 491	20 303

